

Försäkringsvillkor

Tjänstepension med fondförvaltning

Tjänstepension med traditionell förvaltning

Försäkringsvillkor 541, 542, 544, 545
Senast uppdaterad 2025-03-01
Folksam Tjänstepension AB
Folksam Fondförsäkringsaktiebolag

Folksam

Innehåll

A. Allmänna villkor för Tjänstepension	4
Försäkringsavtalet	4
Folksam s rätt att ändra försäkringsvillkoren och försäkringen	4
Försäkringens ikraftträdande	5
Premiebetalning	5
Ålderspension	5
Återbetalningsskydd	5
Förmånstagare	5
Generellt förordnande	5
Särskilt förordnande	6
Avstående	6
Ändring av avtalet	6
Den försäkrades ändringsmöjligheter	6
Förmånstagares ändringsmöjligheter innan utbetalningar har påbörjats	6
Anmälan om dödsfall	7
Dröjsmålsränta	7
Flytträtt	7
Flytt från och inom Folksam	7
Flytt till pensionsförsäkring i Folksam	8
Force majeure	9
Återköp, överlåtelse, belåning och pantsättning	9
Återköp	9
Överlåtelse	9
Belåning och pantsättning	9
Avgifter och avdrag för avkastningsskatt	9
Avkastningsskatt	9
Övrigt	10
Skydd av personuppgifter	10
Skaderegistrering	10
Årlig information	10
Motverkande av penningtvätt och finansiering av terrorism	11
Kontaktuppgifter	11
B. Särskilda villkor för traditionell försäkring	11
Bestämmande av premie och pensionsbelopp	11
Garantivärde (tekniskt återköpsvärde)	11
Antaganden om ränta	11
Antaganden om dödlighet	12
Antaganden om kostnader	12
Antaganden om avkastningsskatt	12
Avbruten premiebetalning	12
Överskott och försäkringskapital	12
Kapitalförvaltning i Folksam	13
Kollektiv konsolideringsgrad	13
Utbetalning av försäkringsbelopp	13
Minsta periodiska belopp	13
Utbetalningsbelopp för ålderspension	13
Utbetalningsbelopp för återbetalningsskydd	14
Uttag av avgifter vid försäkring för ålderspension med eller utan återbetalningsskydd	14

C. Särskilda villkor för fondförsäkring	14
Fondförvaltning.....	14
Placering av premie.....	14
Försäkringsavtalets fondandelar	14
Fondbyte och fondfördelning	15
Ansvar vid fondhandel med mera	15
Förändringar i valbara fonder.....	15
Fondinformation	15
Försäkringskapital.....	15
Arvsvinst.....	16
Avkastningsskatt.....	16
Utbetalning.....	16
Minsta periodiska belopp	16
Utbetalningsbelopp för ålderspension	16
Utbetalningsbelopp för återbetalningsskydd	16
Uttag av avgifter vid fondförsäkring för ålderspension med eller utan återbetalningsskydd..	16
Försäkringens upphörande vid lågt värde	17
D. Om vi inte skulle komma överens	17
E. Begreppsförklaringar	19

A. Allmänna villkor för Tjänstepension

Försäkringsavtalet

Avtalet gäller tjänstepension som grundar sig på kollektivavtal, utfästelse av arbetsgivare eller enskilt anställningsavtal. Förutom dessa försäkringsvillkor gäller i förekommande fall även kompletterande tilläggsvillkor.

För försäkringsavtalet gäller vad som anges i försäkringsbrevet eller försäkringsbeskedet och därtill hörande handlingar, i förekommande fall i dokumentet *Aktuella regler och avgifter*, i dessa villkor och de försäkringstekniska riktlinjer som gäller hos Folksam vid var tidpunkt samt i försäkringsavtalslagen och allmän svensk lag i övrigt.

Avtalet grundar sig på de uppgifter som försäkringstagaren eller den försäkrade skriftligen lämnat till Folksam. Om någon uppgift lämnas, som har betydelse för riskbedömningen, är oriktig eller ofullständig kan avtalet bli helt eller delvis ogiltigt.

Försäkringsvillkoren tillhandahålls på svenska och all kommunikation mellan försäkringstagarna och Folksam sker på svenska.

Avtal om pensionssparande i traditionell försäkring ingås med tjänstepensionsföretaget Folksam Tjänstepension AB, (i fortsättningen kallat Folksam Tjänstepension), organisationsnummer 559337-6741. Överskott som uppstår i försäkringsverksamheten avsätts i en konsolideringsfond och kan därifrån fördelas på försäkringarna i form av återbäring. Konsolideringsfonden kan även användas för att täcka förluster.

Avtal om pensionssparande i fondförsäkring ingås med försäkringsföretaget Folksam Fondförsäkringsaktiebolag med bifirma Folksam Tjänstemannapension (i fortsättningen kallat Folksam Fondförsäkring), organisationsnummer 516401-8607. Överskott som kan uppstå i försäkringsverksamheten får delas ut till bolagets aktieägare. Försäkringstagare och andra ersättningsberättigade har inte rätt till del av sådant överskott.

Finansinspektionen ansvarar för tillsynen av bolagens verksamhet. För bolagens marknadsföring gäller svensk lag. Med Folksam menas i detta försäkringsvillkor båda bolagen, om inte annat anges eller framgår av sammanhanget.

Adressen till Folksams huvudkontor är Bohusgatan 14, 106 60 Stockholm. För mer information, kontakta närmaste Folksamkontor eller gå in på folksam.se

Försäkrad är den anställda på vars liv försäkringen gäller.

Försäkringstagare är den arbetsgivare som ingår försäkringsavtalet med Folksam.

I fråga om rätten till försäkringsförmån anses varje försäkrad som försäkringstagare. Om den försäkrade lämnat någon uppgift som är ofullständig eller oriktig gäller detsamma som om den försäkrade varit försäkringstagare.

Försäkringen får inte pantsättas, belånas, återköpas eller överlåtas och inte heller ändras på så sätt att den upphör att vara pensionsförsäkring enligt inkomstskattelagen.

Folksam lämnar kontrolluppgifter för pensionsförsäkring i enlighet med skatteförfarandelagen.

Folksams rätt att ändra försäkringsvillkoren och försäkringen

Folksam har rätt att under försäkringstiden ändra försäkringsvillkoren och försäkringsavtalet i övrigt om det är nödvändigt på grund av ändrad lagstiftning, myndigheters föreskrifter eller ändrad rättstillämpning. Detsamma gäller om en sådan rätt särskilt avtalats eller om förutsättningarna för avtalet förändrats på så sätt att en ändring i försäkringsvillkoren behövs av försäkringstekniska skäl, på grund av försäkringens art eller om ändring i försäkringsvillkoren är nödvändig på grund av någon annan särskild omständighet.

För försäkring med traditionell förvaltning finns vidare en sådan rätt till ändring bland annat om den behövs för att uppfylla kravet på god standard på kontroll över försäkringsrisker, placeringsrisker och rörelserisker samt i den utsträckning det krävs för att upprätthålla en skälig prissättning och skälig fördelning av risker samt överskott inom försäkringstagarkollektivet.

En ändring av försäkringsvillkoren träder i kraft en månad efter det att Folksam avsänt meddelande om ändringen eller vid den tidpunkt som följer av lag eller myndighets föreskrift. Normalt sker sådan ändring vid slutet av en premieperiod. En ändring som kan anses vara obetydlig eller till fördel för försäkringstagarna får genomföras utan särskild information.

Folksam kan ändra nivån och sättet att ta ut avgifter under försäkringstiden, normalt sker det vid slutet av en premieperiod.

Försäkringens ikraftträdande

Försäkringen träder i kraft när Folksam mottagit första premien.

Premiebetalning

Premien erläggs av arbetsgivaren. Vid den försäkrades arbetsförmåga på grund av sjukdom, olycksfall eller vid föräldraledighet enligt bestämmelserna i socialförsäkringsbalken, kan rätt till premiefrielse gälla. Sådan så kallad premiefrielseförsäkring meddelas av det försäkringsbolag som försäkrar övriga delar av pensionsavtalet.

Ålderspension

Försäkringen gäller i någon av de två grundformer som anges nedan. Se i försäkringsbeskedet vilken grundform som gäller.

1. Ålderspension utbetalas från och med den månad den försäkrade uppnår 65 års ålder och så länge den försäkrade lever. Den försäkrade har vid tidpunkten för utbetalning rätt att ändra försäkringen, se *Ändring av avtalet*.
2. Temporär ålderspension utbetalas tidigast från och med den månad den försäkrade uppnår 55 års ålder och senast från och med 85 års ålder. Utbetalning sker under minst 5 år och högst 20 år. Den försäkrade har vid tidpunkten för utbetalning rätt att ändra försäkringen, se *Ändring av avtalet*.

Återbetalningsskydd

Om den försäkrade valt att komplettera ålderspensionen med återbetalningsskydd gäller följande.

Avlider den försäkrade innan ålderspensionen börjat utbetalas, omvandlas försäkringens hela värde till ett återbetalningsskydd, som utbetalas till insatt förmånstagare under minst 5 år.

Avlider den försäkrade efter det att ålderspension börjat utbetalas fortsätter utbetalningarna till insatt förmånstagare.

Vid livsvarig ålderspension sker utbetalning längst i 20 år från det att ålderspensionen började utbetalas.

När livsvarig ålderspension har börjat utbetalas, omfattar återbetalningsskyddet den del av försäkringsvärdet som avser de första 20 årens utbetalning, om inte lägre antal år med återbetalningsskydd har avtalats.

Om ålderspension ska utbetalas under begränsad tid gäller återbetalningsskyddet under samma tid.

Den försäkrade/förmånstagare har vid tidpunkten för utbetalning rätt att ändra försäkringen, se *Ändring av avtalet*.

Förmånstagare

Generellt förordnande

Förmånstagare till ålderspensionens återbetalningsskydd är, om inte annat skriftligen anmälts, i första hand den försäkrades make eller sambo och i andra hand den försäkrades arvsberättigade barn.

Finns det flera barn som är förmånstagare fördelas pensionen i lika proportioner.

Med make jämställs partner enligt lagen om registrerat partnerskap.

Make är förmånstagare även när mål om äktenskapsskillnad pågår. Registrerad partner är förmånstagare även när mål om upplösning av registrerat partnerskap pågår.

Med sambo avses ogift person, som under äktenskapsliknande förhållanden eller under förhållanden som liknar registrerat partnerskap, vid dödsfallet stadigvarande sammanbott med ogift försäkrad förutsatt att de

- har eller har haft eller väntar barn tillsammans

eller

- tidigare har varit gifta med varandra eller levt samman i registrerat partnerskap

eller

- stadigvarande sammanbor sedan minst sex månader.

Saknas förmånstagare görs ingen utbetalning.

För ytterligare information, se försäkringsbeskedet.

Särskilt förordnande

Den försäkrade kan skriftligen anmäla annat förmånstagarförordnande. Sådant förordnande kan endast omfatta

- a. make/registrerad partner eller tidigare make/registrerad partner
- b. sambo eller tidigare sambo
- c. barn/styvbarn/fosterbarn till den försäkrade eller till någon person under a eller b.

Finns det flera barn som är förmånstagare fördelas pensionen i lika proportioner såvida inget annat anges.

Saknas förmånstagare görs ingen utbetalning.

Avstående

Förmånstagare kan avstå från sin förmånstagar rätt. Avståendet kan göras helt eller delvis och även tidsbegränsas. Om avståendet sker villkorslöst och inte annat framgår av förmånstagarförordnandet, inträder den eller de som står närmast i tur som förmånstagare. Avståendet bör göras innan förmånstagaren kan anses ha tillträtt sitt förvärv.

Ändring av avtalet

Folksam har rätt att ta ut en avgift vid ändring av försäkringen. Läs mer om aktuella avgifter i Prislistan i förköpsinformationen. Om försäkringsbehovet ändras kan försäkringen anpassas inom ramen för gällande lagar och försäkringstekniska regler.

Den försäkrades ändringsmöjligheter

Den försäkrade kan före utbetalningstidpunkten lägga till eller välja bort återbetalningsskydd.

Om återbetalningsskydd läggs till senare än vid första möjliga valtillfälle eller mer än 12 månader efter en familjehändelse erfordras hälsodeklaration. Med familjehändelse avses att den försäkrade gifter sig, blir registrerad partner, blir sambo eller får barn.

Den försäkrade har rätt att få pensionen utbetald från annan ålder, lägst 55 år. Den försäkrade kan även välja att ta ut pensionen under en begränsad tid.

En ändring av pensionsålder och utbetalningstid kan endast göras innan utbetalningar har påbörjats. Uppehåll med utbetalning är inte möjlig.

Om utbetalning av livsvarig ålderspension med återbetalningsskydd börjar vid annan ålder än 65 år, fortsätter utbetalningarna efter den försäkrades död tills utbetalningar skett under sammanlagt 20 år. Den försäkrade har rätt att vid tidpunkten för den första utbetalningen ändra antalet år med återbetalningsskydd till lägst 5 år. Om ålderspension ska utbetalas under en begränsad tid, gäller återbetalningsskyddet under samma tid.

Vissa ändringar kräver hälsoprövning.

Förmånstagens ändringsmöjligheter innan utbetalningar har påbörjats

Förmånstagare har vid den försäkrades död rätt att skjuta upp utbetalningarna eller ändra utbetalningstiden enligt reglerna i *Ändring av avtalet*. Uppehåll med utbetalning är inte möjlig. En ändring måste avse hela försäkringen och skriftligen godkännas av samtliga förmånstagare vars rätt inträtt.

Anmälan om dödsfall

Anmälan om dödsfall ska snarast göras till Folksam. Dödsfallsintyg och släktutredning från Skatteverket ska bifogas anmälan. Komplettering ska på begäran ske med handlingar och uppgifter i övrigt som är av betydelse för bedömning av rätten till ersättning.

Dröjsmålsränta

Utbetalning ska ske senast en månad efter det att den som gör anspråk på beloppet fullgjort vad som åligger denne. Om det finns anledning att utreda om någon uppgift som lagts till grund för försäkringsavtalet varit oriktig eller ofullständig, behöver utbetalning dock inte ske förrän en månad förflutit efter det att sådan utredning avslutats. Utredningen ska bedrivas med tillbörlig skyndsamhet.

Skер utbetalningen senare än vad som sagts ovan betalar Folksam dröjsmålsränta enligt räntelagen.

Ränta utges även om dröjsmål inte föreligger enligt följande. Sådan ränta avräknas i förekommande fall från dröjsmålsräntan.

Rätt till ränta föreligger från och med den 31:a dagen efter att belopp förfallit till betalning. Räntesatsen bestäms av Folksam och framgår av vid tecknandet eller senare lämnad information.

Flytträtt

Vid försäkring som omfattas av flytträtt, se nedan, har försäkringstagaren möjlighet att överföra försäkringskapitalet till en annan pensionsförsäkring.

En flytt får tidigast ske ett år efter det att försäkringsavtalet ingicks och måste avse hela försäkringskapitalet samt vara möjlig med hänsyn till försäkringens art.

Försäkringskapitalet kan inte flyttas efter den försäkrades dödsfall. För flytt krävs att en pensionsförsäkring som försäkringskapitalet flyttas till finns tecknad. Försäkrad för pensionsförsäkring får inte ändras med anledning av flytt. Flytt genomförs endast om den bedöms överensstämma med inkomstskattelagens regler.

Flytt från och inom Folksam

Vid beräkning av det flyttbara försäkringskapitalet för traditionell försäkring görs avdrag för eventuella justeringar, upplupna försäkringsavgifter och skatter samt flyttavgift. Det flyttbara försäkringskapitalet kan därför vara ett annat än det redovisade försäkringskapitalet, dock minst det garanterade värdet efter flyttavgift. Vid överföring från försäkring tecknad den 1 januari 2021 eller senare gäller dock att det redovisade försäkringskapitalet, efter avdrag för eventuella justeringar, upplupna försäkringsavgifter och skatter samt flyttavgift bildar det flyttbara försäkringskapitalet. Läs mer om justeringar under *Överskott och försäkringskapital*.

En fondförsäkrings värde vid flytt motsvaras av fondandelarnas värde vid försäljningen, efter avdrag för upplupna försäkringsavgifter och skatter som tas ut vid försäljningen samt flyttavgift. Det flyttbara värdet kan därför vara ett annat än det redovisade fondvärdet.

Försäkringsavtalet upphör att gälla när försäkringskapitalet överförs till mottagande försäkringsgivare.

Vid flytt upphör återbetalningsskydd och eventuell premiebefrielseförsäkring att gälla.

För avgifter vid flytt, se aktuella flyttavgifter som finns på folksam.se

Särskilt om individuell pensionsförsäkring

En traditionell försäkring med återbetalningsskydd tecknad den 1 januari 2002 eller senare har flytträtt. Vid arbetsgivarägd tjänstepensionsförsäkring krävs samtycke av den försäkrade.

En fondförsäkring med återbetalningsskydd/efterlevandeskydd har flytträtt oavsett när försäkringen tecknades.

Flytt kan inte ske från försäkring som vid flyttidpunkten inte har återbetalningsskydd. Den försäkrade har dock rätt att före den avtalade pensionsåldern enligt försäkringsavtalet komplettera ålderspensionen med ett återbetalningsskydd för att därefter ha möjlighet att flytta. Det krävs då att den försäkrade genomgår en hälsoprövning med godkänt resultat.

Under utbetalningstid gäller dessutom att flytt inte är tillåten för försäkring med livsvarig ålderspension även om försäkringen innehåller återbetalningsskydd.

För traditionell försäkring består flyttavgiften av en administrativ avgift samt i vissa fall av en avgift som ska täcka kvarvarande anskaffningskostnader. Kvarvarande anskaffningskostnader kan avse kostnader för lön till Folksam försäkringsrådgivare eller ersättning till förmedlare för rådgivning, och är kostnader som vid tidpunkten för flytten ännu inte hunnits täckas genom försäkringsavgift.

För fondförsäkring består flyttavgiften av en administrativ avgift. Om fondförsäkringens värde uppgår till högst ett prisbasbelopp, tas vid flytt ingen flyttavgift ut.

Folksam har rätt att under försäkringstiden ändra reglerna för flytt av försäkringskapitalet samt avgifterna och sättet att ta ut dem.

Särskilt om kollektivavtalad pensionsförsäkring

Den försäkrade har möjlighet att överföra försäkringskapitalet från en försäkring som avser ålderspension till en annan pensionsförsäkring hos en annan försäkringsgivare eller till annan pensionsförsäkring hos Folksam.

Fram till tre månader innan ålderspensionen helt eller delvis börjat betalas ut kan den försäkrade välja att överföra pensionskapitalet från Folksam till motsvarande försäkring hos en annan valbar försäkringsgivare (mottagande försäkringsgivare). Med motsvarande försäkring menas en försäkring som är utformad på samma sätt som den försäkring som det intjänade pensionskapitalet flyttas från. Om flytt av pensionskapital exempelvis sker från försäkring som gäller utan återbetalningsskydd, ska flytt till mottagande försäkringsgivare ske till en försäkring som också gäller utan återbetalningsskydd.

Om försäkring är under utbetalning kan flytten inte genomföras. Om pensionskapitalet har flyttats och den försäkrade vill flytta det igen kan det göras tidigast tolv månader räknat från den föregående flytten.

Kollektivavtalsparterna har möjlighet att i särskilda fall säga upp administrationsavtal med försäkringsgivaren och besluta om flytt av pensionskapitalet för hela försäkringskollektivet. I sådant fall ska kollektivavtalsparterna och/eller av dessa eventuell utsedd nämnd eller motsvarande först godkänna förfarandet och fastställa de regler som ska gälla för sådan kollektiv flytträtt.

Folksam har rätt att ta ut en flyttavgift, som godkänts av kollektivavtalsparterna.

Flytt till pensionsförsäkring i Folksam

Folksam har rätt att, vid placering i traditionell förvaltning i Folksam, dela upp överfört försäkringskapital i ett överskott och en återstående del som används för att bestämma ett garanterat försäkringsbelopp enligt en fördelning som Folksam bestämmer.

Särskilt om individuell pensionsförsäkring

Försäkringstagaren har möjlighet att överföra försäkringskapitalet från en pensionsförsäkring hos en annan försäkringsgivare (avgivande försäkringsgivare) till antingen en nytecknad eller en redan befintlig pensionsförsäkring hos Folksam om det är förenligt med Folksams regelverk för flytt till befintlig försäkring.

Folksams ansvar vid försäkringsfall för det överförda försäkringskapitalet börjar gälla när det avgivande bolagets ansvar upphör under förutsättning att försäkringskapitalet kommer till Folksam inom en månad därefter.

Särskilt om kollektivavtalad pensionsförsäkring

Den försäkrade har möjlighet att överföra försäkringskapitalet från en pensionsförsäkring hos en annan av kollektivavtalsparterna godkänd försäkringsgivare (avgivande försäkringsgivare) till en motsvarande försäkring hos Folksam om det är förenligt med Folksams regelverk för flytt till befintlig försäkring. Med motsvarande försäkring menas en försäkring som är utformad på samma sätt som den försäkring som det intjänade pensionskapitalet flyttas från. Om flytt av pensionskapital exempelvis sker från försäkring som gäller utan återbetalningsskydd, ska flytt till mottagande försäkringsgivare ske till en försäkring som också gäller utan återbetalningsskydd.

Vid flytt till Folksam av pensionskapital från traditionell försäkring övergår försäkringsansvaret till Folksam vid närmast efterföljande månadsskifte som inträffar en månad efter det att definitiv flyttbegäran mottagits av avgivande försäkringsgivare.

Vid flytt till Folksam av pensionskapital från fondförsäkring övergår försäkringsansvaret till Folksam två veckor efter det att definitiv flyttbegäran mottagits av avgivande försäkringsgivare.

Force majeure

Under förutsättning att Folksam har gjort vad som skäligen kan begäras för att begränsa de skador som kan uppkomma är Folksam inte ansvarigt för skada som har sin grund i sådan omständighet som ligger utanför Folksams kontroll och som inte skäligen har kunnat förutses. Exempel på sådan force majeure-händelse är ändrad lagstiftning, myndighetsåtgärd, krig, krigsliknande händelser, terrorhandling, naturkatastrof, brand, strejk, blockad, bojkott, lock-out eller annan liknande omständighet. Folksam svarar inte heller för skada som orsakats av fel i telefonnät eller annan teknisk utrustning som inte tillhör Folksam.

Återköp, överlåtelse, belåning och pantsättning

Återköp

Pensionsförsäkring kan i princip inte återköpas. Återköp kan endast bli aktuellt i de fall då det är förenligt med inkomstskattelagen. Vid arbetsgivarägd tjänstepensionsförsäkring krävs samtycke av den försäkrade.

Överlåtelse

Särskilt om individuell pensionsförsäkring

Försäkringen kan överlåtas under vissa förutsättningar, angivna i inkomstskattelagen.

Om överlåtelse av individuell tjänstepensionsförsäkring som är tecknad den 1 december 2012 eller senare medges till den försäkrade kan fortsatt premiebetalning inte ske.

Belåning och pantsättning

Försäkringen får inte belånas eller pantsättas. Den får inte heller ändras på ett sådant sätt att den inte längre uppfyller villkoren för en pensionsförsäkring enligt inkomstskattelagen.

Avgifter och avdrag för avkastningsskatt

I försäkringsverksamheten uppkommer kostnader för administration, försäljning med mera samt kostnader för avkastningsskatt. För att täcka dessa kostnader har Folksam rätt att ta ut avgifter från försäkringen.

Folksam har rätt att när som helst under försäkringstiden ändra storleken på avgifterna. Även sättet att ta ut avgifter kan ändras. Information lämnas då till försäkringstagaren. Normalt sker sådana ändringar vid nästa premiebetalningsperiod eller vid den tidpunkt som följer av lag eller myndighets föreskrift.

Folksam kan ta ut en premieavgift, en fast förvaltningsavgift, en rörlig förvaltningsavgift, en utbetalningsavgift, en administrationsavgift, en flyttavgift, en återköpsavgift samt göra avdrag för avkastningsskatt.

Vid fondförsäkring tas utöver Folksam Fondförsäkrings avgifter också ut avgift av respektive fondförvaltare.

Om återbetalningsskydd inträtt tas avgifter ut från respektive förmånstagares andel av försäkringskapitalet.

I samband med att försäkringen tecknas lämnas information om vilka avgifter som tas ut samt storleken på avgifterna vid den tidpunkt försäkringen tecknas.

Uppgift om aktuella avgifter finns på folksam.se

Avkastningsskatt

Avdrag för avkastningsskatt följer gällande lagstiftning och regler för beskattning av försäkringstagarnas medel i livförsäkringsbolag. För traditionell försäkring kan utjämning ske över tiden. Skatten inbetalas av Folksam.

Övrigt

Skydd av personuppgifter

Folksam värnar om din personliga integritet och vill att du ska känna dig trygg i hur vi hanterar dina uppgifter. När du ingår ett försäkringsavtal med Folksam, behöver vi hantera dina personuppgifter för att kunna administrera försäkringsförhållandet, hantera anmälda skador, beräkna försäkringspremier eller för att tillhandahålla relevant information och marknadsföring till dig. De uppgifter vi behandlar kan vara ditt namn och adress, hälsoinformation, om det finns medförsäkrad, uppgifter om försäkringsfall och annan relevant information. Merparten av personuppgifterna samlas in från dig men vi kan även samla in uppgifter från en tredje part eller från offentliga källor. Personuppgifterna behandlas huvudsakligen för att vi ska kunna fullgöra våra åtaganden enligt försäkringsavtalet. Vi kan även behöva hantera uppgifterna för att fullgöra en rättslig förpliktelse, för att fastställa, göra gällande eller försvara ett rättsligt anspråk eller när vi har ett berättigat intresse av att hantera dina uppgifter.

Kontaktuppgifter till det Folksambolag som är ansvarig för hanteringen av dina personuppgifter finner du i ditt försäkringsbesked. Du kan från och med den 25 maj 2018 även kontakta Folksams dataskyddsombud på dataskyddsombud@folksam.se.

Vi kommer att spara dina personuppgifter så länge vi behöver dem för att uppfylla det ändamål för vilka de samlats in. Därefter raderar vi uppgifterna.

Dina personuppgifter hanteras med sekretess enligt Folksams etiska regler. Dina adressuppgifter och grundläggande uppgifter om ditt avtal hanteras i ett för Folksambolagen gemensamt kundregister för bland annat automatisk adressuppdatering och samordning av bolagens information och marknadsföring till dig. Vi kan även behöva lämna ut vissa personuppgifter till återförsäkringsbolag.

Om uppgifterna överförs till ett land utanför EU, säkerställer vi att sådan överföring är laglig, exempelvis genom att använda de standardiserade modellklausuler för dataöverföring som antagits av EU-kommissionen och som finns tillgängliga på EU-kommissionens webbplats.

Du har rätt att få information om vilka uppgifter som vi behandlar om dig, att få felaktiga uppgifter rättade, att begära att vi begränsar vår behandling och att dina uppgifter överförs till annan part samt invända mot den behandling vi utför. Du har även rätt att inge klagomål till ansvarig tillsynsmyndighet.

Läs mer om Folksams hantering av personuppgifter och dina rättigheter på folksam.se/personuppgifter.

Skaderegistrering

Folksam använder sig också av ett för försäkringsbranschen gemensamt skadeanmälningsregister (GSR). Detta register innehåller vissa uppgifter om skadan samt uppgift om vem som begärt ersättning och används endast i samband med skadereglering. Det innebär att Folksam får reda på om du tidigare anmält någon skada hos annat försäkringsbolag. Ändamålet med GSR är att tillhandahålla ett underlag till försäkringsföretag för att identifiera oklara försäkringsfall. Därigenom kan företagen motverka utbetalning av ersättningar som baseras på oriktiga uppgifter. Uppgifterna kan även användas i oidentifierad form för statistiska ändamål.

Personuppgiftsansvarig för GSR är Skadeanmälningsregister (GSR) AB, Box 24171, 104 51 Stockholm. Se www.gsr.se för mer information om den behandling av uppgifter som förekommer i registret.

Arlig information

Folksam utfärdar värdebesked till den försäkrade med uppgift om pensionskapitalets värde för varje år som premie tillgodoförts den försäkrade.

Folksam lämnar på begäran annan information rörande försäkringen. Den försäkrades arbetsgivare har rätt att få del av information i den del uppgifterna behövs för att bedöma arbetsgivarens avdragsrätt för pensionskostnader.

Motverkande av penningtvätt och finansiering av terrorism

Folksam följer ett strikt regelverk för att förhindra att dess produkter och tjänster utnyttjas för finansiell brottslighet. Försäkringstagare, försäkrad och andra personer relaterade till försäkringsavtalet är skyldiga att förse Folksam med all nödvändig information och dokumentation med anledning av tillämplig lagstiftning.

Folksam har rätt att

- begränsa ett befintligt avtal samt vägra att ingå nytt avtal om förutsättningarna i första stycket inte är uppfyllda eller i de fall misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism föreligger
- avsluta avtalsförhållandet om det på skälig grund kan misstänkas att nyttjandet av Folksams produkter eller tjänster utgör led i penningtvätt eller finansiering av terrorism
- dela information till andra bolag inom Folksamgruppen i syfte att upptäcka och motverka penningtvätt och finansiering av terrorism.

Kontaktuppgifter

Se folksam.se för kontaktuppgifter inom Folksam och för Kundombudsmannen Folksam.

B. Särskilda villkor för traditionell försäkring

Vid traditionell förvaltning i Folksam Tjänstepension är det Folksam Tjänstepension som bestämmer hur premierna ska placeras. Placeringen sker med fördelning i olika tillgångsslag. Målet för förvaltningen i Folksam Tjänstepension är att uppnå en konkurrenskraftig avkastning under gällande risk- och placeringsrestriktioner. Det finns även en målsättning att över tid förbättra tillgångsportföljens kvalitet ur ett hållbarhetsperspektiv. För förvaltningen gäller bland annat de bestämmelser som ges i lagen om tjänstepensionsföretag, Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd samt Folksam Tjänstepensions interna styrdokument och regler för miljö- och etikhänsyn.

För att uppnå god riskspridning fördelas innehaven på ett flertal tillgångsslag och marknader. Portföljens totala risknivå följs löpande upp. Risknivån får inte vara högre än att de lagstadgade kraven kan uppfyllas med hög grad av sannolikhet.

Folksam Tjänstepension är ett aktiebolag som drivs enligt ömsesidiga principer vilket innebär att allt överskott för traditionell försäkring över tiden går tillbaka till försäkringstagarna, de försäkrade eller andra ersättningsberättigade. Överskott som uppstår i försäkringsverksamheten avsätts i en konsolideringsfond och kan därifrån fördelas på försäkringarna i form av återbäring.

Konsolideringsfonden kan även användas för att täcka förluster.

Bestämmande av premie och pensionsbelopp

Försäkringen gäller med löpande engångspremie.

Sambandet mellan premie och pensionsbelopp fastställs matematiskt med beaktande av vissa antaganden. För varje inbetald premie beräknas pensionsbeloppet i enlighet med de antaganden om ränta, dödlighet, kostnader och avkastningsskatt som Folksam bestämt vid respektive premieinbetalningstillfälle. Inbetalda premier bygger upp ett garantivärde, se nedan.

Antagandena om ränta, dödlighet, kostnader och avkastningsskatt kan förändras.

Folksam kan ha begränsningar för lägsta och högsta premie per försäkringsavtal och per försäkrad.

Garantivärde (tekniskt återköpsvärde)

Med garantivärde eller tekniskt återköpsvärde avses det vid varje tidpunkt beräknade värdet av Folksams förpliktelser enligt försäkringsavtalet med hänsyn till dittills inbetalda premier. Beräkning sker med beaktande av antagandena om ränta, dödlighet, kostnader och avkastningsskatt.

Antaganden om ränta

Räntan antas till en viss procentsats, från vilken avdrag sker för avkastningsskatt och driftskostnader.

Aktuellt antagande vid tecknandet framgår av förköpsinformationen, som finns på folksam.se.

Antaganden om dödlighet

Antaganden om genomsnittlig dödsfallssannolikhet beräknas med tillgänglig statistik, med hänsyn tagen till de försäkrades ålder samt osäkerheten om deras faktiska livslängdsutveckling.

Antaganden om kostnader

Antaganden om driftskostnader syftar till att minst täcka Folksams verkliga kostnader, med hänsyn tagen till osäkerheten om utvecklingen. Utjämning över tiden får ske. Avdragsnivån kan förändras och anpassning ska ske till de verkliga kostnaderna så långt det är möjligt.

Vid bestämmande av pensionsbelopp sker belastning för driftskostnader på pensionsbelopp samt genom avdrag på ränteantagandet och i vissa fall förhöjning av dödlighetsantagandet. Vid beräkning av andel i överskott (se *Överskott och försäkringskapital* nedan) tillämpas andra kostnadsbelastningar.

För att bedriva försäkringsverksamhet krävs att försäkringsbolaget har ett visst kapital utöver tillgångar som krävs för skuldtäckning. Vid bestämmande av pensionsbelopp kan därför en belastning ske på varje premie.

Antaganden om avkastningsskatt

Avdrag för avkastningsskatt följer av gällande regler för beskattning av försäkringstagarnas medel i livförsäkringsbolag, och utformas på sådant sätt att de sammantaget bedöms täcka de skattekostnader som kan hänföras till verksamheten. Utjämning över tiden får ske. Om reglerna ändras kan det leda till lägre eller högre försäkringsbelopp för såväl tidigare gjorda som kommande premieinbetalningar.

Avbruten premiebetalning

Vid upphörd premiebetalning ligger dittills inbetalda premier till grund för pensionsbeloppet. Om garantivärdet understiger 30 procent av prisbasbeloppet har Folksam dock rätt att utbetala garantivärdet med ett engångsbelopp, reducerat med återköpsavgift.

Överskott och försäkringskapital

Om utvecklingen av dödlighet, driftskostnader, avkastningsskatt och kapitalavkastning totalt sett blir gynnsammare än vad som antagits när det garanterade försäkringsbeloppet beräknats uppstår ett överskott.

En försäkring med traditionell förvaltning berättigar till en andel av överskottet. Överskottet fördelas på försäkringar med hjälp av bland annat den återbäringsränta som används när försäkringskapitalet beräknas. Återbäringsräntan kan ändras och utjämnas över tiden, i syfte att långsiktigt upprätthålla målet för den kollektiva konsolideringsgraden, se nedan.

Återbäringsräntan kan variera mellan olika delbestånd samt begränsas av konsolideringskrav, solvenskrav och andra krav enligt lagen om försäkringsrörelse. Återbäringsräntan kan också variera beroende på försäkringstidens längd och när premieinbetalning skett. Om försäkringsavtalet innehåller en garanterad ränta, utgör denna en del av återbäringsräntan. Från återbäringsräntan avgår löpande driftskostnader och avkastningsskatt.

En försäkrings andel av överskottet motsvaras av skillnaden mellan försäkringskapitalet och det beräknade värdet av Folksams garanterade förpliktelser (garantivärde) enligt försäkringsavtalet med senast gällande antaganden. Reglerna för beräkning och utbetalning av överskottsmedel kan skilja sig mellan olika typer av försäkringar.

Försäkringskapitalet är försäkringens aktuella värde vid var tidpunkt med hänsyn till

- premieinbetalningar
- utbetalningar
- återbäringsränta
- eventuella tillägg för arvsvinst
- eventuella avdrag för kostnader för försäkringsrisk
- avdrag för driftskostnader
- avdrag för avkastningsskatt som inbetalas av Folksam
- att försäkringen ändras, eller upphör, vid den försäkrades dödsfall.

Arvsvinst innebär att försäkringen tillförs medel som hänför sig till överskott som uppstår med anledning av att personer i försäkringskollektivet avlider.

Överskott och därmed återbäringen är inte garanterat, vilket innebär att det kan reduceras för att täcka uppkomna förluster. Överskottet kan dessutom reduceras om Folksams solvenssituation är sådan att åtagandena gentemot kvarvarande försäkringstagare riskeras (solvensjustering).

Fördelning och tilldelning av överskott ska följa kontributionsprincipen. Detta innebär att fördelning av överskott i möjligaste mån ska baseras på den enskilda försäkringens bidrag till överskottet. Om försäkringsavtalet avslutas i förtid genom återköp eller flytt ska Folksam säkerställa att återköpet respektive flytten varken missgynnar den lämnande försäkringstagaren/ ersättningsberättigade eller det kvarvarande försäkringstagarkollektivet. Om återköp eller flytt sker inom 15 år från teckningstidpunkten kan det därför medföra att justeringar kan bli aktuella av det återköpsbara respektive flyttbara värdet. För inbetalda premier gäller motsvarande om återköp sker inom 15 år från tidpunkten för inbetalning. För inflyttat kapital gäller även motsvarande om återköp eller flytt sker inom 15 år från tidpunkten för inflytt.

Såväl det återköpsbara som det flyttbara värdet kan även, oavsett tidpunkt, komma att reduceras vid återköp och flytt om Folksams konsolideringsgrad vid tidpunkten för återköpet eller flytten är lägre än den vid var tid gällande procentsats som beslutats av Folksam (marknadsvärdesjustering). Solvensjustering enligt ovan kan också ske.

Kapitalförvaltning i Folksam

Den största risken för ett livförsäkringsbolag är att man inte långsiktigt kan täcka de avtalade förpliktelser man har gentemot försäkringstagarna. För att minimera denna risk beaktas särskilt försäkringsåtagandenas art och löptid vid sammansättningen av placeringstillgångarna.

Styrelsen fastställer varje år placeringsriktlinjer. I dessa anges hur tillgångarna skall fördelas mellan de olika tillgångsslagen. Placeringsriktlinjerna framgår av förköpsinformationen.

Kollektiv konsolideringsgrad

Folksams kollektiva konsolideringsgrad är förhållandet mellan de totala tillgångarna och åtagandena gentemot försäkringstagarna i form av framtida utbetalningar och eventuellt tilläggsbelopp. Om de sammanlagda tillgångarna precis motsvarar de sammanlagda försäkringskapitalen är den kollektiva konsolideringsgraden 100 procent. Uppgift om konsolideringsgraden finns på folksam.se.

Den kollektiva konsolideringen ska ligga mellan 100 och 120 procent. Målnivån för den kollektiva konsolideringen är 112 procent. Målet för konsolideringsgraden fastställs av Folksams styrelse. Återbäringsräntan fastställs så att konsolideringsgraden ska ligga mellan 100 och 120 procent. Återbäringsräntan omprövas en gång i månaden och dess nivå beslutas av Folksams verkställande direktör. Återbäringsräntan kan variera för olika delbestånd.

Om den kollektiva konsolideringen överstiger den övre gränsen (120 procent) i mer än tolv månader ska en plan tas fram med syfte att återställa konsolideringen till en nivå inom intervallet inom tolv månader. Om den kollektiva konsolideringen understiger den nedre gränsen (100 procent) i mer än sex månader ska en engångsreallokering (engångsåtertag av återbäring) ske inom arton månader. En engångsreallokering ska syfta till att den kollektiva konsolideringen når nivån 104 procent.

Folksams konsolideringsgrad och ekonomiska ställning i övrigt framgår av Folksams årsredovisning, som finns på folksam.se

Utbetalning av försäkringsbelopp

Utbetalningstermin är normalt månad i efterskott.

Minsta periodiska belopp

Om det periodiska beloppet understiger två procent av prisbasbeloppet, har Folksam rätt att ändra utbetalningstermin och utbetalningstid. Är försäkringskapitalet lägre än 30 procent av ett prisbasbelopp när utbetalningen ska påbörjas har Folksam rätt att lösa in försäkringen med ett engångsbelopp. Regeln kan ändras.

Utbetalningsbelopp för ålderspension

Vid utbetalning bestäms utbetalningsbeloppet genom att värdet på försäkringskapitalet fördelas på återstående utbetalningstillfällen, med hänsyn tagen till antaganden om framtida ränta, driftskostnader och avkastningsskatt samt antagen livslängd.

Om överskott uppstått och berättigar till utbetalning i form av tilläggsbelopp utgörs detta av skillnaden mellan det framräknade utbetalningsbeloppet och det garanterade försäkringsbeloppet. Blir utvecklingen sämre än vad som antagits, eller om antagandena ändras, kan tilläggsbeloppet sänkas. Det garanterade försäkringsbeloppet betalas dock alltid ut.

Reglerna för beräkning och utbetalning av tilläggsbelopp kan variera mellan olika typer av försäkringar.

Utbetalningsbelopp för återbetalningsskydd

Vid den försäkrades död fastställs försäkringskapitalet som hör till försäkringen.

Vid utbetalning bestäms utbetalningsbeloppet utifrån att värdet på försäkringskapitalet fördelas på återstående utbetalningstillfällen, med hänsyn tagen till antaganden om framtida ränta, driftskostnader och avkastningsskatt.

Om överskott uppstått och berättigar till utbetalning i form av tilläggsbelopp utgörs detta av skillnaden mellan det framräknade utbetalningsbeloppet och det garanterade försäkringsbeloppet. Blir utvecklingen sämre än vad som antagits, eller om antagandena ändras, kan tilläggsbeloppet sänkas. Det garanterade försäkringsbeloppet betalas dock alltid ut.

Reglerna för beräkning och utbetalning av tilläggsbelopp kan variera mellan olika typer av försäkringar.

Uttag av avgifter vid försäkring för ålderspension med eller utan återbetalningsskydd

Premieavgiften tas ut från premien. Den fasta förvaltningsavgiften, den rörliga förvaltningsavgiften, administrationsavgiften, flyttavgiften, återköpsavgiften och avdraget för avkastningsskatt tas ut från försäkringskapitalet. Utbetalningsavgiften beräknas på det belopp som betalas ut eller som ett fast belopp och tas från försäkringskapitalet eller debiteras försäkringstagaren. Kostnader för kapitalförvaltning belastar avkastningen.

C. Särskilda villkor för fondförsäkring

Fondförvaltning

Ett sparande i fonder ger ingen garanterad avkastning. Det är i huvudsak fondandelarnas utveckling som avgör försäkringskapitalets storlek. Historisk avkastning är ingen garanti för framtida avkastning. De premier som placeras i försäkringen kan både öka och minska i värde och det är inte säkert att man får tillbaka hela det insatta kapitalet. Aktuell information om bland annat fondkurser och avkastning finns tillgänglig på folksam.se.

Placering av premie

Folksam åtar sig att placera inbetalad premie i av Folksam godkända fonder inom fem bankdagar från den dag premien bokförts hos Folksam. Vid nyteckning gäller åtagandet tidigast från det att Folksams ansvarighet inträtt.

Den försäkrade har rätt att välja och byta fonder inom det fondutbud som Folksam erbjuder och som presenteras på folksam.se

En premie som inkommit till Folksam placeras, sedan avdrag gjorts för eventuella avgifter, i den eller de fonder som den försäkrade har valt och som vid var tidpunkt anvisas av Folksam. Fördelningen ska anges i hela procent. Om den försäkrade inte gjort något eget val placeras premien i den eller de fonder Folksam anvisat som förval. Fördelningen mellan fonder gäller för framtida premier intill dess att anmälan inkommer om att fördelningen ska ändras.

Folksam har rätt att bestämma ett högsta antal fonder som samtidigt får vara knutna till försäkringsavtalet och ett lägsta belopp för placering i de enskilda fonderna.

Försäkringsavtalets fondandelar

För varje inbetalad premie registreras – efter avdrag för kostnader – andelar i värdepappersfonder. Antalet andelar bestäms av fondens pris per andel inklusive investeringsavgift (fondens säljkurs).

Belopp som utbetalas från försäkringen motsvarar – efter avdrag för eventuella avgifter – det så kallade inlösenvärdet. Inlösenkurs (fondens köpkurs) bestäms av fondens pris per andel efter avdrag för eventuell inlösenavgift. Inlösenvärdet är antalet andelar multiplicerat med inlösenkurs.

Antalet fondandelar förändras under försäkringstiden. Antalet andelar kan öka bland annat genom premieinbetalning, utdelning i fonderna och arvsvinster. Antalet andelar minskar bland annat genom avdrag för avgifter, avkastningsskatt samt utbetalning från försäkringen. Antalet andelar minskar också

- då försäkring med återbetalningsskydd ändras vid den försäkrades dödsfall under pågående livsvarig utbetalning av ålderspension, eller
- då försäkring upphör vid den försäkrades dödsfall på grund av att försäkringen inte omfattar återbetalningsskydd, eller
- då försäkring med återbetalningsskydd upphör vid den försäkrades dödsfall eller senare på grund av att det inte finns någon förmånstagare till återbetalningsskyddet.

Om Folksam vid beräkningstidpunkten inte har tillgång till offentligt noterad gällande dagskurs (köpkurs, säljkurs) ska senaste offentliga notering användas. Kurser noterade i utländska valutor räknas om av Folksam med hjälp av faktiskt erhållen eller officiell växlingskurs. Folksam har rätt att tillgodogöra sig ersättning för sina kostnader vid växling och överföring av valuta.

Fondbyte och fondfördelning

Den försäkrade kan när som helst ändra fördelningen av försäkringskapitalet mellan fonderna samt byta fonder inom det fondutbud som erbjuds i Folksam.

Vid den försäkrades död inträder rätt för förmånstagare att ändra fördelningen av försäkringskapitalet mellan fonderna samt byta fonder. Samtliga förmånstagare, vars rätt inträtt, måste skriftligen godkänna fondbytet. Anmälan om sådana ändringar ska göras på sätt som Folksam anvisar.

Ändrad fördelning av premie till fonderna, eller byte av fonder, ska göras på [folksam.se](https://www.folksam.se), under Logga in – Mina sidor, eller på annat anvisat sätt. Begärd ändring utförs snarast, dock senast inom fem bankdagar. För varje sådan transaktion har Folksam rätt att ta ut en avgift ur försäkringen. Avgiften framgår av förköpsinformationen, som finns på [folksam.se](https://www.folksam.se)

Ansvar vid fondhandel med mera

Folksam ansvarar inte för ekonomisk förlust eller utebliven vinst som kan drabba den försäkrade eller annan i samband med placering i fonder, om Folksam har förfarit med normal akt-samhet. Folksam ansvarar inte heller för ekonomisk förlust när handel i berörd fond inte kan genomföras på grund av föreskrifter i fondförvaltarens fondbestämmelser.

Förändringar i valbara fonder

Folksam har rätt att förändra fondutbudet genom att ta bort eller lägga till fonder. Befintliga innehav i fonder som tas bort placeras i jämförbar tillgänglig fond. Saknas jämförbar fond har Folksam rätt att placera kapitalet i valfri fond med försiktig placeringssinriktning.

Fondinformation

Aktuell information om bland annat fondkurser och avkastning finns tillgänglig på [folksam.se](https://www.folksam.se).

Försäkringskapital

I fondförsäkring ingår inte något löfte om ränta eller avkastning. Värdeutvecklingen i de valda fonderna påverkar värdet på försäkringen och därmed de utbetalningar som kommer att göras från försäkringen. Folksam ansvarar inte för fondandelarnas värdeutveckling.

Utbetalningsbeloppet räknas ut inför varje enskild utbetalning. Beroende på värdet på fondandelarna kommer olika belopp att betalas ut vid varje utbetalningstillfälle.

Försäkringskapitalet är försäkringens aktuella värde vid var tidpunkt med hänsyn till

- premieinbetalningar
- utbetalningar
- värdeutvecklingen i fondandelarna
- utdelning i fonderna
- eventuella tillägg för arvsvinst
- eventuella avdrag för kostnader för försäkringsrisk
- avdrag för försäkringsavgifter samt eventuell administrationsavgift, återköpsavgift och

- flyttavgift
- avdrag för avkastningsskatt som inbetalas av Folksam
- att försäkringen ändras, eller upphör, vid den försäkrades dödsfall.

Arvsvinst

Arvsvinst innebär att försäkringen tillförs medel som hänför sig till överskott som uppstår med anledning av att personer i försäkringskollektivet avlider.

Avkastningsskatt

Avdrag för avkastningsskatt görs av Folksam Fondförsäkring och följer av gällande regler för beskattning av försäkringstagarnas medel i livförsäkringsbolag. Aktuella regler beskrivs i förköpsinformationen.

Utbetalning

Utbetalningstermin är normalt månad i efterskott.

Minsta periodiska belopp

Om det periodiska beloppet understiger två procent av prisbasbeloppet, har Folksam rätt att ändra utbetalningstermin och utbetalningstid. Är försäkringskapitalet lägre än 30 procent av ett prisbasbelopp när utbetalningen ska påbörjas har Folksam rätt att lösa in försäkringen med ett engångsbelopp. Regeln kan ändras.

Utbetalningsbelopp för ålderspension

Utbetalningsbeloppet bestäms utifrån försäkringens värde vid varje utbetalningstillfälle och återstående utbetalningstid, samt med antaganden om framtida förräntning, avgifts- och skatteuttag. Dessutom tas hänsyn till om den försäkrade valt återbetalningsskydd eller inte.

Vid livslång utbetalning samt för försäkring utan återbetalningsskydd beräknar Folksam antalet återstående utbetalningstillfällen utifrån ett antagande om dödlighet i försäkringsbeståndet. Vid individuell pensionsförsäkring som är kopplad till ett anställningsförhållande tillkommer kön som en faktor i beräkningen.

Den faktiska utbetalningen motsvarar inlösenvärdet av det antal fondandelar som fastställs för varje utbetalningstillfälle efter avdrag för eventuella avgifter och skatter.

Utbetalningsbelopp för återbetalningsskydd

Vid den försäkrades död fastställs varje förmånstagares andel av försäkringskapitalet som hör till försäkringen.

Utbetalningsbeloppet bestäms sedan vid varje utbetalningstillfälle utifrån aktuellt värde och med beaktande av återstående utbetalningstid. Dessutom tas hänsyn till antagande om framtida förräntning, avgifts- och skatteuttag.

Den faktiska utbetalningen motsvarar inlösenvärdet av det antal fondandelar som fastställs för varje utbetalningstillfälle efter avdrag för eventuella avgifter och skatter.

Uttag av avgifter vid fondförsäkring för ålderspension med eller utan återbetalningsskydd

Premieavgiften tas ut på den inbetalda premien genom proportionellt avdrag mot premiefördelningen till fonderna vid varje premieinbetalning på den inbetalda premien, varefter återstående del fördelas till de valda fonderna.

Den fasta förvaltningsavgiften, den rörliga förvaltningsavgiften, administrationsavgiften, flyttavgiften, återköpsavgiften och avdraget för avkastningsskatt tas ut genom att Folksam Fondförsäkring säljer det antal fondandelar som behövs för att täcka avgifterna.

Om försäkringen har fondandelar i flera fonder säljs fondandelar proportionellt mot andelsvärdena i de olika fonderna. Utbetalningsavgiften beräknas på det belopp som betalas ut eller som ett fast belopp och tas ut på motsvarande sätt eller debiteras försäkringstagaren.

Avdrag för fondförvaltningsavgifter sker löpande enligt de bestämmelser som vid var tidpunkt tillämpas av fondförvaltaren. Avgiften är avdragen i den redovisade dagskursen för respektive fond.

Försäkringens upphörande vid lågt värde

Särskilt om individuell pensionsförsäkring

Om försäkringens värde understiger två procent av prisbasbeloppet har Folksam rätt att lösa in försäkringen och betala ut ett engångsbelopp.

D. Om vi inte skulle komma överens

Vi vill att du ska vara nöjd

Det är viktigt att det finns en väl fungerande klagomålshantering för att du som kund ska kunna få dina intressen tillgodosedda. En god hantering av klagomål ger Folksam en möjlighet att fånga upp problem samt att vidta förebyggande åtgärder.

Vänd dig först till oss på Folksam

Missförstånd klarar vi ofta upp på ett enkelt sätt. Kontakta därför först den som tagit hand om ditt ärende.

Vet du inte vem du ska kontakta kan du prata med vår växel. Berätta vilken typ av ärende det gäller så att du kan kopplas till rätt avdelning.

Kontakta oss

telefon: 0771-950 950

webb: folksam.se

Uppgift om vem som är klagomålsansvarig framgår på folksam.se/klagomal

Folksams kundombudsman

Om du inte är nöjd med Folksams slutliga beslut, så har du möjlighet att be om omprövning av vår kundombudsman som är oberoende i förhållande till Folksams organisation. Kundombudsmannen prövar de flesta ärenden som gäller försäkring, skador och sparande.

Kundombudsmannen kan göra en opartisk bedömning av ditt ärende och sedan rekommendera Folksam att ändra sitt beslut. Prövningen är självklart kostnadsfri.

Kom ihåg att du måste begära omprövning inom ett år efter Folksams slutliga beslut, och innan preskriptionstiden enligt försäkringsavtalslagen löpt ut.

Om du omfattas av en gruppförsäkring kan det finnas möjlighet att få ärendet prövat av en försäkringskommitté. Vänd dig till Kundombudsmannen för mer information.

Kontakta kundombudsmannen

telefon: 020-65 52 53

e-post: kundombudsmannen@folksam.se

webb: folksam.se/klagomal

Om du fortfarande inte är nöjd

Om vi har försökt lösa problemet tillsammans och du fortfarande inte är nöjd med resultatet, finns det ett antal andra möjligheter för dig att få ditt ärende prövat.

Personförsäkringsnämnden

Personförsäkringsnämnden prövar tvister mellan den försäkrade (enskild konsument) och försäkringsbolaget i ärenden som rör liv-, sjuk- och olycksfallsförsäkring, i de fall där det krävs medicinska bedömningar.

Allmänna reklamationsnämnden (ARN)

ARN är en statlig myndighet som kostnadsfritt prövar de flesta tvister om privatpersoners försäkringar, dock inte tvister som rör ett lägre belopp än 2 000 kronor, medicinska bedömningar eller vållandefrågor vid trafikolyckor. ARN prövar inte heller försäkringstvister rörande försäkring som grundar sig på kollektivavtal mellan arbetsmarknadens parter, om avtalet föreskriver ett särskilt tvistelösningsförfarande. Detta sker vanligtvis genom prövning i en partsammansatt nämnd.

Fler undantag finns och framgår av ARN:s hemsida. Anmälan till ARN måste göras senast inom ett år efter det att du har framfört ditt klagomål till Folksam.

Adress: Box 174, 101 23 Stockholm
telefon: 08-508 860 00
e-post: arn@arn.se
webb: arn.se

Allmän domstol

Du kan få din tvist med Folksam prövad av tingsrätten. Om du har rättsskyddsförsäkring kan den ersätta en del av rättegångskostnaderna.

Konsumenternas försäkringsbyrå

Försäkringsbyrån ger kostnadsfri information och råd i försäkringsfrågor, men prövar inte enskilda försäkringstvister.

Adress: Box 24215, 104 51 Stockholm,
telefon: 0200-22 58 00
webb: konsumenternas.se

Kommunal konsumentvägledning

Du kan också få information och råd via din hemkommuns konsumentvägledare.

Konsumentverket

webb: hallakonsument.se

Vänta inte för länge

Om du väntar för länge med att få din tvist prövad kan du förlora din rätt till ersättning (preskription). Vill du undvika preskription måste du väcka talan vid tingsrätten inom tio år från skadehändelsen/ tidpunkten när det förhållande inträffade/inträdde som enligt försäkringsavtalet berättigar till försäkringsersättning eller annat försäkringsskydd.

Om den tidpunkten inträffat före den 1 januari 2015 måste du i regel väcka talan inom tre år från det att du fick kännedom om att fordringen kunde göras gällande. Om ett försäkringsavtal berättigar till ersättning för olika ersättningsposter eller olika skador vid olika tidpunkter kan delar av kravet preskriberas enligt äldre bestämmelser och andra delar enligt nya bestämmelser.

Om du som privatperson anmält din skada eller ditt anspråk före preskriptionstidens utgång har du alltid sex månader på dig att väcka talan från det att du fått slutligt besked från Folksam eller Kundombudsmannen.

Partsammansatta nämnder om förmåner i kollektivavtal

Kollektivavtalsparterna har träffat överenskommelser om särskilda nämnder med uppdrag att tolka och tillämpa bestämmelserna i pensionsavtal. Om din fråga rör tolkning av bestämmelser i den kollektivavtalade pensionsplan som du tillhör kan du vända dig till den nämnd som finns upprättad för just din plan. Nämnden består av representanter för de olika kollektivavtalsparterna och förfarandet är kostnadsfritt. För vidare information om prövningen se aktuellt försäkringsvillkor eller kontakta oss på Folksam så hjälper vi dig vidare.

E. Begreppsförklaringar

Förmånstagare

Förmånstagare är den eller de fysiska personer som kan ha rätt till utbetalning från försäkringen. Vid en arbetsgivarägd tjänstepensionsförsäkring är den försäkrade oåterkallelig förmånstagare till ålderspensionen.

Försäkrad

Fysisk person på vars liv eller ålder försäkringen gäller, det vill säga den person vars ålder eller dödsfall är bestämmande för hur och när försäkringsersättning ska utbetalas.

Försäkringsbrev/Försäkringsbesked

Innehåller upplysningar om vem som är försäkringstagare, försäkrad och förmånstagare, om försäkringstid, premiebetalningstid och omfattningen av försäkringen.

Försäkringstagare

Den arbetsgivare som ingår försäkringsavtalet med Folksam och som äger försäkringen. Övergår äganderätten till annan, betraktas denne därefter som försäkringstagare.

Försäkringsvillkor

Beskriver de ersättningsmoment som kan ingå i försäkringen. De ersättningsmoment som ingår redovisas i försäkringsbrevet/försäkringsbeskedet.

Försäkringstid

Den tid som försäkringen gäller. Utbetalningstiden, det vill säga den tid som utbetalning sker från försäkringen, ingår normalt i försäkringstiden.

Individuell pensionsförsäkring

Tjänstepensionsförsäkring som grundas på individuellt avtal mellan anställd och arbetsgivare.

Kollektivavtalad pensionsförsäkring

Tjänstepensionsförsäkring som grundas på kollektivavtal mellan arbetsgivare och fack.

Medförsäkrad

Den eller de personer utöver den försäkrade på vars liv försäkringen gäller. Den försäkrade eller någon av de medförsäkrade måste således leva för att försäkringsbeloppet ska utbetalas. Individuellt medförsäkrad ska namnges medan kollektivt medförsäkrade, ofta make/barn, inte behöver namnges i avtalet.

Premiebetalningstid

Den tid premier ska betalas under försäkringstiden.

Prisbasbelopp

Prisbasbeloppet fastställs av regeringen varje år och används som underlag vid olika beräkningar.

Tjänstepensionsförsäkring

Pensionsförsäkring som grundas antingen på kollektivavtal mellan arbetsgivare och fack eller på individuella avtal mellan anställd och arbetsgivare. Det är arbetsgivaren som betalar för försäkringen.